

Kész az ítélet

Csongrád visszakapja bíróságát

Sok évtizedes vágya teljesül minden bizonnyal január elsejétől a csongrádiaknak: visszakapják még 1955-ben elvett, azaz megszüntetett bíróságukat. Nem ugyanazt az épületet, persze, hisz abban azóta egészségügyi intézmény, egy kórházi részleg található, szabadabbá vált viszont a volt munkásorsó háza, így a bíróság oda költözik. Még a régi tanács megszavazott az átalakítás céljaira hatmillió forintot, így most folyik a munka. Teljesen persze nem lehet „bírósággá” alakítani, például az igen szűk folyosót nem tudják bővíteni, de a lényeg talán az: ismét lesz bíróság Csongrádon, s nem kell az ügyfeleknek Szentestre járniuk.

Mint azt Fedor Attilától, a Csongrád Megyei Bíróság elnökétől megtudtam, annak idején szakmai és „racionálizálási” okok vezettek a törvény csongrádi — és országsszerte még több tucatnyi — házának megszüntetéséhez. A szakmai okfejtés szerint nem célszerű kis bíróságokat működtetni, mivel a bírák nem tudnak szakosodni, egy-egy területen jobban elmélyedni. A célszerűségi ok pedig: minék egymástól néhány kilométerre (Szentesen és Csongrádon) két bíróságot fenntartani.

Nos, a demokratizálódás azt az egyre növekvő lakossági igényt is felszínre hozta, hogy igenis legyen újból bírósága Csongrád városának, s ezt a törekvést az újjáalakuló önkormányzat is nagyban támogatta. Jóllehet, a kis bíróságokkal szembeni szakmai ellenérvek továbbra is fennállnak, úgy

tűnik, azt a lakossági igényt, miszerint a kisvárosokban is helyben bejárhatók legyenek a törvény útjai, a kormányzat is elfogadta. Különösen erős volt egyébként ez a törekvés azon városok esetében, melyek valamikor már rendelkeztek bírósággal.

A volt munkásorsó épületén egyébként a bíróság az ügyességgel osztozik majd. A két főből álló ügyességet elfoglaló jogászok még nincsenek meg, a megyei főügyesség pályázat útján keres erre megfelelő embereket. Jobban áll viszont a bíróság a személyi ügyekben — amik egyébként a vidéki bíróságok ügyeinek mindig is sarkalatos pontjai voltak, s talán lesznek is. A makói bíróság elnöke, Dudás István csongrádi származású, szívesen megy vissza szülőföldjére, s ő lesz a Csongrád Városi Bíróság elnöke. Megjegyzendő: kétszeri pályázati felhívás után sincs még jelölt a megüresedő makói elnöki posztra.

A csongrádi bíróságon, az elnökön kívül, még egy polgári ügyeket tárgyaló bíró, egy közjegyző és két fogalmazó dolgozik majd. Valamennyi posztra sikerült csongrádi, vagy csongrádi kötődésű embereket találni, ilyen szempontból tehát valószínűleg hosszú távon biztosított a bíróság megfelelő működése.

Új, induló intézmény esetében talán meglepő a kívánság — amit csak bíróság mivolta magyaráz —: reméljük, kevés dolguk lesz...

Balogh Tamás

A II. világháború áldozatai

Megyei összesítő

A hódmezővásárhelyi példa

Lapunk november 5-i, hétfői számában ismertettük a Bördány község lakosságának áldozatkészsége nyomán felállított világháborús emlékmű avatásának körülményeit, illetve azt a 74 személyt tartalmazó névsort, mely a márványtáblára került. Ismeretes: Szegeden, a helyi önkormányzat klubban működik az a bizottság, amely a megyei összesítéseket elvégzi, és a Hadtörténeli Múzeummal kapcsolatot tart. Vezetőjénél, Fehér László nyugalmazott alezredesnél aziránt érdeklődtem: — Csongrád megyére tekintve, tavaszi beszélgetésünk óta milyen új fejleményekről számolhatunk be?

— A hódmezővásárhelyi példával kezdeném. Városi szinten olyan emlékbizottságot állítottak föl, melynek összetétele példaértékű. Két országgyűlési képviselő (dr. Szabó Lajos és dr. Kószó Péter) mellett — összesen 18 — olyan tagja van az emlékbizottságnak, akik személyiségük révén átfogják a város egész társadalmát. A három legjelentősebb felekezet (a reformátusok, a katolikusok és az izraelita hitközség) is képviselteti magát.

— A megye községekben hol állt már föl az emlékbizottság?

— Arról számolhatok be, hogy Balástya, Csanádpalota, Csanytelek, Eperjes, Magyarcsanak, Öttömös, Pusztamérges, Pusztaszer, Székutás helységekben már működik a csoport. Számtalan egyéni jelentkező akadt — körükük szerveződhetnek az áldozatkész emberek. Példaként említhetem Domaszék-ról Laczkó Ferenc plébános urat avagy a maroslelei plébánost.

— Szegeden mi a helyzet?

— A városban sajátos módszer alkalmazásával tudjuk feldolgozni az adatokat. A Délmagyarországban megjelent felhívás alapján például Papp László református lelkész és Hajdu Pál kitöltötte a református temetőben elhantoltak adatlapjait. Ezzel egy részterületen elvégezték a munkát. Köszönettel tartozunk nekik. Több német katonaszemélyi adatai is birtokunkba kerültek ily módon, nem beszélve a sok erdélyi származású és illetőségű áldozatról. Magánszemélyek is felkerestek — konkrét példaként említhetem annak a fiatalembernek

az esetét, aki egy kárpitos-műhelyben vált áldozattá, több feljövés következtében... Hozzáértőjei juttatták el az adatokat hozzánk.

— További tervek?

— Arra szeretném megkérni a lapon keresztül az önkormányzatok vezetőit, hogy tekintsék szívügyüknek az emlékbizottságok felállítását, működését. Tudom, bokrós teendőik mellett ez ráadás — vegyék figyelembe azonban, hogy az utolsó órában vagyunk e feladat végrehajtásában. Olyan helységek esetében, ahol már felállították az emlékműveket (Bördány, Ruzsa stb.), arra kérem a szervezőket, igyekezjenek adatlapot, töltsék ki, s küldjék be a Helyi Önkormányzat Klub címére: Szeged, V. Hugo utca 6. szám.

— Mi lesz ezen adatlapok sorsa?

— Továbbítjuk a Hadtörténeli Múzeumnak. Tervezzük egy emlékkönyv megjelentetését, mely tartalmazná a II. világháború minden áldozatának (közkatonától a civilekig) a nevét; nemkülönben azon helyi emlékbizottságok névsorát, akik elvégezték eme kegyetes munkát nehezét.

— Időben mikorra várható a kiadvány megjelenése?

— Tőlünk és az emlékbizottságok eredményességétől függ. Különben az adatsor állandó kiegészítésre fog szorulni — az események sajátosságai folytán. Fontos azonban, hogy az eddigi becsült adatok ellenére pontosan tudni fogjuk, hányan vesztették életüket a második világháborús zivatarban...

Pataki Sándor

Magyar munkavállalók Németországban

Göncz Árpád arképevel a címlapján jelent meg a kölni Horizont legújabb száma. Ez a lap főleg a nemzetközi kapcsolatokkal foglalkozik, ennek jegyében cikk olvasható, amelynek címe: „Magyar munkavállalók német földön”. Figyelemre méltó téma ez. A műszakilag és gazdaságilag fejlettebb országokban történő munkavégzés, mint a szakmai ki- és továbbképzés hasznos formája nem a legutóbbi idők találmánya.

Ma Magyarországon egyre jelentősebb szerep jut a külföldi munkavállalásnak. Ennek a közvetlen előzménye, hogy ilyen révén 1970-ben csaknem kétmillió nyugatnémet márkához jutott az ország. A nyolcvanas évtized elején ez az összeg elérte az 50 milliót, állapítja meg a kölni Horizont. Előfordult, hogy ugyanabban az időben, egyszerre 2100 magyar munkavállaló keresett pénzt az NSZK-ban. 1980 késő őszen kedvezőtlen változás történt. A bonni szövetségi kormány, hivatkozással a munkanélküliség növekedésére, a bonni hatóságok 1700-ban állapították meg a magyar munkavállalók számát. 1989-ben azonban jelentős áttörés ment végbe. A vállalkozási szerződés alapján az NSZK-ban magyar munkavállalók számát 2500 főben, ezen belül az építőiparban dolgozók számát 500-ban állapította meg. Hamar kiderült azonban, hogy ez a változás nem elegendő. Ezt jelezte az újabb emelés, mert 1990. július 1. óta 5700 magyar munkavállaló, ezen belül 3200 fő tevékenykedhet az építőiparban. Az egységes Németország megalakulása, alapítja meg a Horizont, a volt NDK területén végrehajtandó ipari beruházások és az infrastrukturális fejlesztések nyomán várhatóan tovább növekszik a jól képzett építő- és szerelőmunkások iránti kereslet, amelynek kielégítésében a nagy számban rendelkezésre álló keletnémet polgárok mellett, a magyar vállalkozók és munkavállalók is növekvő szerepet vállalhatnak, írja a kölni Horizont. Ez hozzájárulhat a hazai munkanélküliség növekedéséből adódó feszültségek levezetéséhez.

Molnár Károly

„A család az élet iskolája”

Konyha a tanteremben

Szüleimtől és pedagógiatörténeti tanulmányaimból tudom, hogy a gazdasszonykodás, a gazdálkodás, a családi élet tudományát valaha az elemi iskolákban tanították. Aztán tantervi reformok jöttek, amiknek szellemében mindez nem tartott többé tudománynak, de még csak szükséges ismeretnek sem — s nem oktatták. Generációk nőttek fel anélkül, hogy az életre készülés ezen alapismertetéről az iskolában tanultak volna. A képzetlenség később „visszaköszönt”, hátrányos következményeit családok ezrei szenvedik mai napig.

Szegeden van egy iskola, ahol felismerték, hogy a gyerekek, a társadalom érdeke az, ha visszatér a tananyagba a családi életre nevelés. A tarjáni IV. számú, úgynevezett piros iskola — két tanárnő, Marik Istvánné és Szűcsborusné Csécsai Mária kezdeményezésére — minisztériumi engedélyt szerzett arra, hogy kísérletképpen a „Család és társadalom” tantárgy oktatásába kezdjen.

Arra a kérdésre, hogy miért, Szűcsborusné Csécsai Mária rövid, pontos választ ad:

— Mert nyilvánvaló volt, hogy a gyerekeknél ezek az alapvető ismeretek hiányoznak. A hétköznapi élet dolgait, a háztartás, a főzés, a takarítás, a vásárlás, a pénzszolgáltatás, a felnőtt életre való felkészítésben segíteni kell nekik és a családnak.

— Honnan vették az oktatáshoz a tantervet, a tananyagot, a felszerelést?

— Magunk terveztünk, kuttattuk fel a tankönyvek gyanánt használható szakirodalmat, elsősorban külföldi folyóiratokból és könyvekből. Az első évben a hetedik-nyolcadik osztályosoknak mi tagadás, még tízszeres anyag- és időráfordítással tudtuk adni az ismereteket. Mostanra kialakult a tematika, és ha nehezen is, de megszereztük a legszükségesebb eszközöket. Van például külön tantermműk konyhafelszereléssel, vannak varrógépeink, a fiúknak szerszámaink, az oktatáshoz videó és tévé, de még nagyon sok minden kellene. S minél előbb, hiszen ettől a tanévtől már az alsó tagozatosokat is bevontuk a kötelező oktatásba.

Bevásárlás, viselkedés

— Mit tanítanak?

— A kicsiknek természetesen alapfokú ismereteket, például arról, hogyan kell bevásárolni. A felső tagozatosok ismereteit már egymásra építjük és szinkronba hozzuk a biológia oktatásával. Az ötödikeseket önismeretre, viselkedéskultúrára, a társakhoz való helyes viszonyra, izlésre tanítjuk — minden második héten egy serdülőkor tipikus problé-

óraban — szituációs játékos formában.

Hatodik osztályban főzni tanultak a gyerekek „alapfokon”. Most még kéthetenként egy órában, de feltétlenül szeretnénk bevezetni a dupla órát, hogy elegendő időnk legyen a gyakorlátra is. — A „főzőkurzus” 6-11-letanóra-sor” egyébként szünetekkel zárul, ami szinte kikövetelnek a diákjaink.

Háztartás, egészség

A hetedikeseknél kiszélesedik a tematika, növekszik az óraszám. Az évi 54 órában először a lakáskultúrával ismerkednek meg úgy, hogy próbálunk nekik minél több praktikus ismeretet adni. Tanulnak háztartási munkát, mosástól a takarításig, holmijuk és a lakás rendben tartásáig. A lányok igen kedvelik azokat az órákat, amiken kötni tanulnak, s közben kötetlenül beszélgetnek. Több ilyen órát szeretnénk tartani ettől a tanévtől kezdve. Mint ahogy egyre többet szeretnénk tenni az egészséges életmódra nevelésért. A biológiai ismereteikre építve hallanak ezeken az órákon az alapvető betegségekről és megelőzésükről, a káros szenvedélyekről, az alkohol, a nikotin, a narkó ártalmairól, a stresszről, a helyes táplálkozásról, a testápolásról, gyakoroljuk az elsősegélynyújtást. Hogy mindez mennyire érdekli a gyerekeket, arra bizonyíték, hogy szívesen vállalnak egy-egy témáról önálló kiselőadást.

Önismeret, Burda

— Nyilvánvaló, hogy a fenti „tananyaggal” sok életnevelési gondot vesznek le a szülők válláról. A minden második héten egy serdülőkor tipikus problé-

máinak kezelésében hogyan tudnak segíteni?

— Nyolcadikban ez a fő téma, évi 54 órában, sok kötetlen beszélgetés keretében, lányokkal, fiúkkal külön csoportokban. A biológiában tanult elméleti részekre építjük rá a mi óráinkat, amiken szó van a testi-lelki érettségről. Újra előtérbe kerül az önvizsgálat, a társakhoz, a másik nemhez való viszony. Az érzelmekről, a párkapcsolatokról, a családról sok óránk van. A terhesesség, a szülés élettanával és lélektanával is foglalkozunk, de még a csecsemőgondozással is, amittől a fiúk sem idegenkednek. Persze ők emellett a technika tantárgyhoz kapcsolva olyan hasznos házimunkákat is megtanulnak például, mint a tapétázás, a falipolc készítése és különböző szerelések. A lányok pedig nyolcadikban már nemcsak kézzel tanulnak varrni, hanem géppel is, sőt tanulgatják a Burda szabásmintáinak használatát is.

— Az eredmény?

— Lemérni igazán csak pár év múlva lehet, mindezenre máris sok a családokból a pozitív visszajelzés: jó, hogy segítünk rávezetni a gyerekeket a mindennapi élet dolgaira. De meggyőződésem, hogy ezt folytatni kellene még legalább a középiskola első, második osztályában is.

— S mi kellene még?

— Például több szakember előadó, vendég az órákra. Várnánk pszichológusokat, orvosokat, természetgyógyászokat, a reformkonyha szakácsait. Kellene még legalább egy jól felszerelt szaktanterem, eszközök, elsősorban varrógépek. S persze az, hogy a könyvekhez, amiket tankönyvszerűen használunk, minden gyerek hozzájuthasson.

Az iskolában tett látogatásom, a „konyhatanteremben” eltöltött óra után azt hiszem, más is kellene. Követni a piros iskolások példáját minél hamarabb, minél több suliban, megszívulva azt, hogy „a család az élet iskolája”.

Szabó Magdolna

Szemét az utcán

A Bécsi körút lakói kérték, nézzük meg, előtt tekintélyes nagyságú szemétdomb ma mi látható közelükben, a Szentháromság gasodik. Van itt hordó és doboz, papír- és műanyagzsák. Az elszállításra mi nem vállalkozhatunk — csak lefénképezte munkatársunk, Somogyi Károlyné.